

علوم اجتماعی (هویت اجتماعی)

نکات مهم همراه با نمونه سئوالات

نکات و خلاصه درس اول : : کنش های ما

- ۱) در زبان فارسی اسامی گوناگونی برای فعالیت های انسان وجود دارد مانند کار، عمل، فعل، رفتار، کردار و کنش
- ۲) در زبان فارسی اسامی گوناگونی برای انجام دهندگان فعالیت های انسانی وجود دارد مانند کارگر، کارمند، کارگزار، کارفرما و عامل
- ۳) کنش و کنشگر: در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می دهد، «کنش» و به انجام دهنده آن «کنشگر» می گویند
- ۴) کنش ویژگی هایی دارد که آن را از فعالیت سایر مخلوقات متمایز می کند : الف) کنش، آگاهانه است ب) کنش، ارادی است ج) کنش، هدفدار است د) کنش ، معنادار است
- ۵) کنش وابسته به آگاهی آدمی است و بدون آگاهی انجام نمی شود . اگر ما آگاهی خود را نسبت به کلمات و معانی آنها از دست بدهیم، از گفتار باز می مانیم
- ۶) قرار گرفتن بر سر دوراهی ها به ارادی بودن کنش اشاره دارد . تا اراده و خواست انسان نباشد، کنش انجام نمی شود. پس، برای انجام کنش علاوه بر آگاهی، اراده انسان نیز ضروری است؛ زیرا ممکن است فردی از کاری آگاه باشد اما تصمیم به انجام آن نگیرد

ویژگی های کنش

۷) کنش ها ارادی اند ، خواه با اشتیاق یا با اکراه یا حتی از روی اضطرار و بنا به ضرورتی انجام شوند (مانند فرار کردن)

۸) فعالیت هایی مانند ضربان قلب، گردش خون، بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، کنش محسوب نمی شوند ، زیرا با اراده ما انجام نمی شوند و غیر ارادی اند

۹) پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» را می توان از هر کنشگری پرسید ؛ زیرا انسان فعالیت های خود را با قصد و هدف خاصی انجام می دهد

۱۰) انسان های مختلف از انجام کنش هایشان، هدف های یکسانی ندارند

۱۱) کنش انسان - برخلاف فعالیت سایر مخلوقات - «معنادار» است . انسان ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می دهند

پویش علمی
ماندگارالبرز

پیامدهای کنش

- (۱۲) پیامدهای کنش به دو دسته تقسیم می شوند : ارادی و غیر ارادی
- (۱۳) برخی از پیامدهای کنش به ارادهٔ انسان ها، یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر، وابسته اند. به همین سبب به آنها «پیامدهای ارادی» می گویند. این دسته از پیامدها خودشان کنش هستند و باید کنشگری آنها را انجام دهد
- (۱۴) دانشجویی کتاب درسی خود را مطالعه می کند و در پی آن، اولاً به سؤالات امتحانی پاسخ می دهد ؛ ثانیاً استاد ، متناسب با تلاش این دانشجو به او نمره می دهد. پاسخ دادن به سؤالات امتحانی و نمره دادن استاد ، پیامدهای ارادی کنش مطالعه کردن است که اولی به ارادهٔ خود او و دومی به ارادهٔ دیگری وابسته است
- (۱۵) اما همهٔ پیامدهای کنش این گونه نیستند ؛ یعنی به ارادهٔ انسان ها بستگی ندارند. به این پیامدها «پیامدهای غیرارادی» می گویند. این دسته از پیامدها ، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آنها را انجام دهد بلکه نتیجهٔ طبیعی کنش اند
- (۱۶) وقتی شما پنجره ها را باز می کنید، هوای کلاس عوض می شود. فردی که وضو می گیرد، دست و صورتش پاکیزه می شود
- (۱۷) پیامدهای غیرارادی کنش قطعی هستند؛ یعنی حتماً انجام می شوند ولی پیامدهای ارادی کنش احتمالی اند؛ یعنی ممکن است انجام بشوند یا نشوند

نمونه سئوالات درس اول

- (۱) پیامدهای کنش را نام برده و با یکدیگر مقایسه نمایید
ارادی : وابسته به اراده کنشگر یا ناظر کنشگر است ، احتمالی است ، کنش محسوب می شود
غیر ارادی : وابسته به اراده کنشگر نیست ، قطعی است ، نتیجه طبیعی کنش است و کنش محسوب نمی شود
- (۲) پیامد غیر ارادی باز کردن پنجره را بنویسید
وارد شدن هوای تازه به اتاق
- (۳) چرا انسان ها از انجام برخی کنش ها خودداری می کنند ؟
به دلیل پیامدهای نامطلوبشان
- (۴) بوق زدن راننده ، یک کنش است . دو نمونه از معانی مختلف آن ذکر نمایید .
سلام کردن ، هشدار دادن ، شادی کردن و ...
- (۵) برای ورزش کردن ، سیگار و قلیان کشیدن یک پیامد ارادی و یک پیامد غیر ارادی بنویسید .
ورزش کردن : ارادی : تعویض لباس / حمام رفتن ، غیر ارادی : عرق کردن
قلیان کشیدن : ارادی : ترک کردن ، غیر ارادی : آسیب ریه

پویش علمی
ماندگار البرز

نکات مهم درس دوم : پدیده های اجتماعی

- ۱) لباس پوشیدن ما در موقعیت های مختلف، متفاوت است ؛ ما در پوشیدن لباس، دیگران را در نظر می گیریم
- ۲) با در نظر گرفتن دیگران، کنش فردی ما به یک کنش اجتماعی تبدیل می شود
- ۳) انواع کنش ها : برخی از آنها فردی و برخی اجتماعی اند
- ۴) کنش اجتماعی نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می شود. در کنش اجتماعی، اراده و آگاهی کنشگر ناظر به دیگران، ویژگی ها و اعمال آنهاست
- ۵) کنش اجتماعی فقط در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی گیرد. وقتی رانندهای پشت چراغ قرمز می ایستد، مقرراتی را رعایت می کند که مورد قبول دیگران است. به همین سبب، کنش او اجتماعی است
- ۶) کنش هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آنها انجام می گیرند، کنش فردی اند

پویش علمی
ماندگار البرز

پدیده های اجتماعی (۱)

(۷) به کنش اجتماعی و پیامدهای آن «پدیده اجتماعی» می گویند . مانند بانک، مسجد، پلیس، مدرسه، خانواده، گروه دوستان، نمادها، هنجارها، ارزش ها و باورهای اجتماعی

(۸) کنش اجتماعی خردترین (کوچک ترین) پدیده اجتماعی است و سایر پدیده های اجتماعی، آثار و پیامدهای آن هستند . مثلاً فردی به تنهایی و با صدای دلخواه در اتاقی مطالعه می کند. حال اگر فرد دیگری وارد اتاق شود، مطالعه او به یک کنش اجتماعی تبدیل می شود و پای ارزش ها و هنجارهای اجتماعی را به میان می آورد. چنین فردی برای رعایت حقوق دیگری (تحقق یک ارزش) باید تا زمانی که او در اتاق حضور دارد، آرام مطالعه کند (پیدایش یک هنجار)

(۹) هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است؛ مثلاً در هر جامعه ای احوالپرسی از دیگران شیوه های معینی دارد

(۱۰) ارزش های اجتماعی آن دسته از پدیده های مطلوب و خواستنی هستند که مورد توجه و پذیرش اند و افراد یک جامعه، به آنها گرایش و تمایل دارند

(۱۱) اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی گیرد و هیچ یک از ارزش های اجتماعی، مانند عدالت و امنیت، محقق نمی شوند

پویش علمی
ماندگارالبرز

پدیده‌های اجتماعی (۲)

۱۲) ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند و افراد نیز با عمل کردن براساس ارزش‌ها و هنجارها، موجب تداوم و استمرار آنها می‌شوند

۱۳) پدیده‌های اجتماعی را می‌توان براساس اندازه و دامنه از یکدیگر تفکیک کرد. به این ترتیب می‌توان طیفی را در نظر گرفت که در یک سوی آن پدیده‌های اجتماعی خرد مانند کنش اجتماعی و در سوی دیگر آن پدیده‌های کلان مانند جامعه و فرهنگ قرار می‌گیرند

۱۴) پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و چون افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنا دارند

۱۵) تفاوت پدیده‌های اجتماعی و طبیعی: پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجه کنش‌های افراد هستند. ولی پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نکرده‌اند

پویش علمی
ماندگارالبرز

از « من » تا « ما »

۱۶) یکی از پرسش‌های مهم علوم اجتماعی است. سراسر زندگی اجتماعی می‌تواند زمینه پیوند انسان‌ها با یکدیگر و عبور از «من و تو» و تشکیل «ما» باشد. «من»‌ها درون «ما» حل نمی‌شوند و از بین نمی‌روند بلکه «من»‌ها با «ما» از دایره تنگ و محدود خود فراتر می‌روند و بزرگ و بزرگوار می‌شوند

۱۷) ازدواج یکی از زمینه‌های پیوند میان انسان‌ها و گذر از «من» به «ما» است که پیامدهای آن تشکیل خانواده و فرزندآوری است

۱۸) مقایسه خانواده‌های تک‌فرزند با خانواده‌هایی که چندین فرزند دارند: در خانواده‌های تک‌فرزند، نوع ارتباط، محدود به ارتباط پدر و مادر و فرزند است. در این خانواده‌ها، معمولاً کودکان در خانه ارتباط با افراد هم‌سن و سال و هم‌نسل‌های خود را نمی‌آموزند. در غالب خانواده‌های تک‌فرزند، والدین، هم‌انتظار بالایی از فرزند خود دارند و هم‌حمایت و پشتیبانی زیادی از او به عمل می‌آورند. همین وضعیت می‌تواند کودک را زودرنج و آسیب‌پذیر کند.

۱۹) گروه‌های کوچک مانند محله، روستا، شهر و... و گروه‌های بزرگ مانند جامعه، کشور

و... با وجود فرد فرد اعضا و مشارکت اجتماعی آنها، شکل می‌گیرند و دوام می‌آورند

پویش علمی
ماندگارالبرز

از « من » تا « ما » (۲)

۲۰) در هر جامع‌های میزان گرایش افراد و خانواده‌ها به فرزندآوری، از نظر کمی و کیفی اهمیت فراوان دارد

۲۱) مطالعات نشان می‌دهد که جمعیت ایران ما به سوی سالمندی می‌رود

۲۲) اگر جمعیت بالای ۶۵ سال بیش از ۱۰ درصد جمعیت کل کشور باشد، کشور پیر محسوب می‌شود

۲۳) پدیدهٔ مسن شدن جمعیت، تبعات فراوانی به همراه دارد. افزایش جمعیت سالمند کشور، افزایش هزینه‌ها را دربر دارد. این هزینه‌ها عمدتاً به هزینه‌های بهداشت و درمان مربوط می‌شود. در کشور برای ارائه خدمات و رفع نیازهای سالمندان، به اندازه کافی، نیروی جوان وجود نخواهد داشت

پویش علمی
ماندگارالبرز

نمونه سؤالات درس دوم

۱) هنجار اجتماعی را با ذکر مثال تعریف نمایید .

شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است؛ مثلاً در هر جامعه‌ای احوالپرسی از دیگران شیوه‌های معینی دارد

۲) افراد چگونه به ارزش‌ها و هنجارها، تداوم می‌بخشند؟

با عمل به هنجارها و ارزش‌ها

۳) تفاوت پدیده‌های طبیعی با پدیده‌های اجتماعی را بنویسید .

پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجه کنش‌های افراد هستند. ولی پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نکرده‌اند

۴) دو نمونه از آثار و پیامدهای ازدواج را ذکر نمایید .

تشکیل خانواده و فرزندآوری

۵) دو نمونه از گروه‌های کوچک و دو نمونه از گروه‌های بزرگ را نام ببرید .

گروه‌های کوچک مانند محله، روستا، شهر و... و گروه‌های بزرگ مانند جامعه، کشور

پویش علمی
ماندگارالبرز

نکات مهم درس سوم : جامعه و فرهنگ (جهان اجتماعی)

- ۱) وقتی به شهر جدیدی سفر می کنید، آنچه در نخستین برخورد مشاهده می کنید، جامعه و آنچه به تدریج می آموزید، فرهنگ است
- ۲) جامعه و فرهنگ جدا از یکدیگر نیستند. جامعه و فرهنگ را «جهان اجتماعی» می نامند. جامعه را می توان به منزله سخت افزار و فرهنگ را به منزله نرم افزار آن در نظر گرفت
- ۳) جامعه به گروهی از انسان ها گفته می شود که برای سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می کنند
- ۴) فرهنگ شیوه زندگی گروهی از انسان هاست که با یکدیگر زندگی می کنند
- ۵) خوراکی ها، پوشش ها، گویش ها، آداب و رسوم عروسی و عزاداری، آداب معاشرت و ... از مصادیق فرهنگ به شمار می آیند
- ۶) فرهنگ لایه ها و سطوح متفاوتی دارد؛ برخی از این لایه ها سطحی تر و بیرونی هستند مانند نمادها و هنجارها. ارزش ها و عقاید لایه های عمیق تر فرهنگ هستند. لایه های سطحی امکان تغییر بیشتری دارند. لایه های عمیق کمتر در معرض تغییر قرار می گیرند و تأثیرات همه جانبه و فراگیر دارند و در مقایسه با هنجارها و نمادها اهمیت بیشتری دارند. به همین دلیل، تغییرات اساسی در لایه های عمیق فرهنگ آن را به فرهنگ دیگری تبدیل می کند

پیش علم
ماندگار البرز

انواع فرهنگ

۷) جوامع مختلف، شیوه‌های متفاوتی برای زندگی دارند و دلیل تفاوت آنها این است که فرهنگ آموختنی است و از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود. به همین دلیل فرهنگ را آگاهی و شناخت مشترک نیز می‌نامند

۸) هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی فرو می‌ریزد یا به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود

۹) فرهنگ به دو نوع تقسیم می‌شود: الف) فرهنگ عمومی ب) خرده فرهنگ

۱۰) آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند، «فرهنگ عمومی» و

بخش‌هایی که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است، «خرده فرهنگ» نامیده می‌شود

۱۱) خرده فرهنگ‌ها بر دو نوع می‌باشند: الف) موافق: با فرهنگ عمومی سازگارند

ب) ضد فرهنگ: ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومی باشد. مانند بزهکاران، سارقان، اوباش و گدایان و...

پویش علمی
ماندگار البرز

الزامات جامعه و فرهنگ (جهان اجتماعی)

۱۲) اگوست کنت معتقد است که سهم مردگان در ساختن جامعه بیشتر از سهم زندگان است؛ یعنی سهم پیشینیان ما در ساختن جامعه، بیشتر از ما بوده است. همچنانکه سهم ما در ساختن جامعه و فرهنگ آیندگان، بیش از آیندگان است

۱۳) ما انسان‌ها در جامعه و فرهنگی دیده می‌گشاییم که توسط گذشتگان ما پدید آمده است، اما هریک از ما صرفاً کنشگری منفعل و مجبور نیستیم بلکه می‌توانیم یا در جهت تداوم، گسترش و پیشرفت این جهان اجتماعی حرکت کنیم یا در مسیر حرکت به سوی جهان اجتماعی جدیدی گام برداریم

۱۴) تا زمانی که هر جامعه و فرهنگی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، الزامات آن نیز باقی است. اگر جامعه و فرهنگ موجود تغییر کند و در پی آن الزام‌ها و پیامدهایش برداشته

شود، جامعه و فرهنگ جدیدی شکل می‌گیرد که الزام‌ها و پیامدهای دیگری به دنبال می‌آورد

۱۵) الزام‌ها و پیامدهای هر جامعه و فرهنگی به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها ظاهر می‌شوند. فرصت‌ها و محدودیت‌ها به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند. به عبارت دقیق‌تر، فرصت‌ها و محدودیت‌ها دو روی یک سکه‌اند

پویش علمی
ماندگارالبرز

مثال‌هایی برای فرصت‌ها و محدودیت‌ها

۱۶) قوانین راهنمایی و رانندگی را انسان‌ها وضع می‌کنند. اجرای این مقررات برای رانندگان و عابران محدودیت‌هایی پدید می‌آورد ولی با وجود این محدودیت‌ها، عمل کردن به آنها فرصت رفت و آمد ایمن و سریع را نیز به دنبال دارد

۱۷) زبان، دستور و قواعد پیچیده‌ای دارد. مردمی که با آن سخن می‌گویند، باید قواعدش را بیاموزند و در چارچوب آن حرف بزنند.. با این حال همین محدودیت‌ها، فرصت ارتباط با هم‌زبانان و مبادله معانی پیچیده را فراهم می‌آورد

۱۸) جوامع مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آنها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد. (مانند جوامع دنیوی و معنوی)

۱۹) فرهنگ‌ها به دو نوع دنیوی و معنوی تقسیم می‌شوند. فرهنگ دنیوی (سکولار)، فرهنگی است که عقاید و ارزش‌های آن، مربوط به همین جهان است. در این فرهنگ، جهان دیگر انکار می‌شود یا در محدوده منافی که برای خواسته‌های این جهانی بشر دارد، پذیرفته می‌شود

۲۰) فرهنگ معنوی، هستی را فراتر از طبیعت می‌بیند و زندگی این جهان را در سایه حیات برتر،

مقدس و متعالی می‌گرداند. انسان در این فرهنگ از محدوده مرزهای این جهان عبور کرده،

چهره‌های آسمانی و ملکوتی پیدا می‌کند

پویش علمی
ماندگارالبرز

انواع فرهنگ معنوی

(۲۱) فرهنگ معنوی بر دو نوع است : الف (توحیدی ب) اساطیری

(۲۱) فرهنگ اسلام و انبیای الهی که تفسیری توحیدی و الهی از انسان ارائه می دهند، فرهنگ توحیدی است، اما فرهنگ اساطیری، به خداوندگاران و قدرت های فوق طبیعی قائل است و محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است

(۲۲) فرهنگ جدید غرب فرهنگی دنیوی است. در این فرهنگ آدمیان در جهت برخورداری از زندگی دنیوی و تسلط بر این عالم گام برمی دارند و دارای اهداف دنیوی هستند و برای رسیدن به این اهداف از علوم تجربی استفاده می کنند..

پویش علمی
ماندگارالبرز

نمونه سئوالات درس سوم

۱) وقتی به شهر جدیدی سفر می کنید ، آنچه در نخستین برخورد مشاهده می کنید ، و آنچه به تدریج می آموزید ، است
جامعه - فرهنگ

۲) چهار نمونه از مصادیق فرهنگ را نام ببرید
خوراکی ها، پوشش ها، گویش ها، آداب و رسوم عروسی و عزاداری، آداب معاشرت و ...
۳) رابطه جامعه و فرهنگ را بنویسید

جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد. فرهنگ نیز بدون جامعه پدید نم یآید. جامعه و فرهنگ را می توان به جسم و جان انسان تشبیه کرد. جامعه مانند جسم و کالبد، و فرهنگ همانند جان و روح است

۴) فرهنگ چگونه به نسل های بعد منتقل می شود ؟
از طریق آموزش و تعلیم و تربیت

۵) جوامع و فرهنگ های مختلف را بر چه اساس می توان ارزیابی کرد ؟
جوامع مختلف را می توان براساس آرمان ها و ارزش های آنها و نیز فرصت ها و محدودیت هایی که به دنبال می آورند

پویش علمی
ماندگارالبرز

نکات مهم درس چهارم : ارزیابی فرهنگ ها

- ۱) وقتی مردم مطابق آرمان ها عمل کنند، آرمان ها به واقعیت تبدیل می شوند ، اما مردم همواره مطابق آرمان های جامعه خود عمل نمی کنند
- ۲) ارزش هایی که مردم یک جامعه از آن جانب داری می کنند و رعایت آن را لازم می دانند اما در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند، فرهنگ آرمانی نامیده می شود
- ۳) آن بخش از فرهنگ که مردم به آن عمل می کنند، فرهنگ واقعی نام دارد
- ۴) مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر اساس عمل مردم تغییر می کند. هر اندازه مردم مطابق آرمان ها و ارزش ها عمل کنند، به همان اندازه، آرمان ها وارد فرهنگ واقعی می شوند اما گر مردم به آرمان ها و ارزش هایی که رعایت آنها در فرهنگ آرمانی لازم دانسته می شود عمل نکنند، فرهنگ واقعی از فرهنگ آرمانی فاصله می گیرد
- ۵) برنامه ریزان فرهنگی در هر جامعه تلاش می کنند که از طریق تعلیم و تربیت، زمینه تحقق هرچه بیشتر فرهنگ آرمانی و ورود آن به قلمرو فرهنگ واقعی را فراهم کنند

پویش علمی
ماندگارالبرز

فرهنگ حق و فرهنگ باطل

۶) عقایدی که مردم درباره انسان و جهان دارند، ارزش‌هایی که محترم می‌شمارند، هنجارها و سنت‌هایی که با توجه به آنها عمل می‌کنند، سبک‌ها و شیوه‌هایی که برای زندگی انتخاب می‌کنند و تکنیک‌ها و مهارت‌هایی که به کار می‌گیرند، گاهی درست و گاهی نادرست اند

۷) بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد، «فرهنگ حق» و بخش‌هایی که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد، «فرهنگ باطل» است.

۸) عقیده به توحید، وفای به عهد، عدالت، تحمل دیگران و مدارا با کسانی که از شناخت حقیقت محروم مانده‌اند، از جمله عقاید و ارزش‌های حق‌اند. شرک، ظلم، بی‌عدالتی، تجاوز به حقوق دیگران و دنیاپرستی از جمله عقاید و ارزش‌های باطل‌اند.

۹) حق یا باطل بودن هر بخش از فرهنگ، با علم متناسب با همان بخش شناخته می‌شود

۱۰) علوم تجربی توان دآوری درباره فنون و روش‌های اجرایی را دارند

۱۱) حق یا باطل بودن عقاید و ارزش‌ها را نمی‌توان با روش‌ها و علوم تجربی شناخت. عقل و وحی دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش‌ها هستند و علوم می‌توانند از این دو ابزار بهره‌م می‌گیرند، می‌توانند درباره حق یا باطل بودن فرهنگ‌های مختلف دآوری کنند.

پویش علمی
ماندگارالبرز

روش‌های شناخت

- (۱۲) انواع روش‌های شناخت: تجربی، عقلی، شهودی
- (۱۳) انسان امور محسوس مانند پدیده‌های طبیعی را از راه مشاهده و حس می‌شناسد، اما امور غیرطبیعی، محسوس نیستند و نمی‌توان آنها را به کمک حواس شناسایی کرد؛ از این رو قوانین علمی، قضایای ریاضی و قوانین فلسفی را به کمک عقل و از راه استدلال عقلی می‌شناسیم
- (۱۴) انسان علاوه بر شناخت حسی (تجربی) و شناخت عقلی، از شناخت شهودی نیز بهره می‌برد. شناخت شهودی از راه مشاهده حسی و استدلال عقلی به دست نمی‌آید؛ مثلاً ما بدون مشاهده و استدلال به غم و شادی درون خود یا محبت و نفرت نسبت به دیگران پی می‌بریم
- (۱۵) شناخت شهودی، انواع و مراتبی دارد. وحی نوع خاصی از شناخت شهودی است که خداوند برای هدایت آدمیان به پیامبران اعطا کرده است
- (۱۶) در اوایل قرن بیستم میلادی عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که روش حسی و تجربی را تنها روش کسب علم دانستند و گفتند همه علوم باید از یک روش یعنی روش تجربی استفاده کنند. آنها با این ادعا به تدریج به این برداشت دامن زدند که فقط «علم تجربی» علم است. آنان سایر علوم مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی دانستند و علوم انسانی و اجتماعی را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند علمی تلقی کردند. این رویکرد از نیمه دوم قرن بیستم با چالش‌های متعددی مواجه شد و کم‌کم در محافل علمی از رونق افتاد

پویش علمی
ماندگارالبرز

فواید علوم

۱۷) تمامی پدیده‌های انسانی و اجتماعی معنا دارند و از بعد معنایی و ذهنی برخوردارند ولی تمامی پدیده‌های انسانی و اجتماعی بعد محسوس و عینی ندارند تا صرفاً با روش حسی و تجربی شناخته شوند. از این رو علوم اجتماعی و انسانی وقتی از آغاز و انجام زندگی انسان یا ارزش‌ها و آرمان‌های او مانند عدالت، مسئولیت، آزادگی و... سخن می‌گویند، ناگزیرند از روش‌های عقلانی و وحيانی بهره ببرند

۱۸) فواید علوم طبیعی: ۱) شناخت طبیعت و قوانین آن ۲) پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت ۳) رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت

۱۹) فواید علوم انسانی و اجتماعی: ۱) شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن ۲) شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند ۳) شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داورى درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها ۴) انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها ۵) رهاکردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید ۶) نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری

پویش علمی
ماندگارالبرز

فرهنگ واقعی ، آرمانی ، حق و باطل

۲۰) فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی هر جامعه ای تغییر می کند. اما حق یا باطل بودن عقاید، ارزش ها، هنجارها و کنش ها، بر اساس آگاهی یا جهل و توجه یا بی توجهی مردم جوامع مختلف نسبت به آنها تعیین نمی شود.

۲۱) جوامع مختلف با ایمان به حق، حقیقت را به فرهنگ آرمانی خود وارد می کنند و با عمل کردن براساس این عقاید و ارزش ها، آنها را به فرهنگ واقعی شان وارد می نمایند

۲۲) اگر جوامع مختلف به حق ایمان نیاورند و مطابق با آن عمل نکنند به سوی باطل گام برمی دارند

۲۳) حقایق ثابت اند ولی از جهت وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی، تغییرپذیرند؛ یعنی برای جوامع امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد. همان گونه که امکان خروج از باطل و روی آوردن به حق نیز وجود دارد. جوامع می توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند اما حق و باطل بر مدار گزینش آنها تغییر نمی کنند.

پیش علم
ماندگار البرز

نمونه سئوالات درس پنجم

- (۱) چه هنگام آرمان‌ها به واقعیت تبدیل می‌شود ؟
وقتی مردم مطابق آرمان‌ها عمل کنند، آرمان‌ها به واقعیت تبدیل می‌شوند
- (۲) فرهنگ واقعی را با ذکر مثال تعریف کنید .
آن بخش از فرهنگ که مردم به آن عمل می‌کنند، فرهنگ واقعی نام دارد مانند احترام به والدین
- (۳) منظور از « فرهنگ باطل » چیست ؟
بخش‌هایی که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد، « فرهنگ باطل » است.
- (۴) جوامع مختلف چگونه حقیقت را به فرهنگ آرمانی خود وارد می‌کنند ؟
جوامع مختلف با ایمان به حق، حقیقت را به فرهنگ آرمانی خود وارد می‌کنند
- (۵) انواع روش‌های شناخت که انسان از آن‌ها بهره می‌برد را ذکر نمایید
تجربی ، عقلی ، شهودی

پویش علمی
ماندگارالبرز

نکات مهم درس پنجم : هویت

۱) آنچه در پاسخ به پرسش کیستی گفته می‌شود و با آن هر شخص از افراد دیگر متمایز می‌گردد «هویت» فرد را تشکیل می‌دهد

۲) آیا هویت‌مان را خودمان می‌سازیم؟ ما در شکل‌گیری بعضی ویژگی‌های هویتی مانند مکان یا زمان تولد یا دختر و پسر بودن نقشی نداریم (انتسابی) اما بسیاری از ویژگی‌های هویتی مانند صفات اخلاقی و روانی را خودمان شکل می‌دهیم یا در شکل‌گیری آنها نقش و سهم زیادی داریم (اکتسابی)

۳) آیا هویت‌مان تغییر می‌کند؟ برخی از ویژگی‌های هویتی تغییر می‌کنند؛ مانند جایگاه فرد در جامعه که تابع دانایی، توانایی و دارایی اوست، ولی برخی ویژگی‌ها تغییر نمی‌کنند؛ مانند زمان و مکان تولد

۴) آیا هویت ما صرفاً اجتماعی است؟ فرد بدون ارتباط با دیگران یا عضویت در گروه‌های اجتماعی نمی‌تواند برخی ویژگی‌ها را داشته باشد؛ مثلاً ما فقط با عضویت در جامعه ایران، ایرانی محسوب می‌شویم؛ درحالی‌که زرنگی یا تنبلی و صبوری یا زودرنجی ویژگی‌های فردی ما هستند

پیش علم
ماندگار البرز

ابعاد هویت انسان و ارتباط میان آنها (۱)

(۵) هویت دارای دو بعد فردی و اجتماعی است. هویت فردی نیز شامل دو بعد جسمانی و نفسانی است، بنابراین، هویت انسان سه بعد دارد: جسمانی، نفسانی، اجتماعی

(۶) سه بُعد هویت ما از یکدیگر جدا نیستند بلکه با هم تعامل یا ارتباط متقابل و دو سویه دارند و بر یکدیگر اثر می‌گذارند. مثال: ترشح بیش از اندازه غده تیروئید موجب عصبانی شدن انسان‌ها می‌شود / برخی بیماری‌های جسمانی به کمک قوای روانی درمان می‌شوند (ص ۳۸)

(۷) هویت فردی و اجتماعی ما چگونه با یکدیگر سازگار می‌شوند؟ هویت هر جامعه‌ای، براساس عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های آن جامعه شکل می‌گیرد و قواعد، هنجارها و نمادهای آن متناسب با عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌ها سامان می‌یابند. بنابراین، هویت اجتماعی هر فرد، درون یک جامعه و بر اساس عقاید و ارزش‌های آن شکل می‌گیرد

(۸) هر جامعه‌ای با توجه به عقاید و ارزش‌هایش با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است و زمینه‌پیدایش و رشد همان هویت را فراهم می‌آورد و امکان‌پیدایش و رشد دیگرانواع را تضعیف می‌کند. مثال، فرهنگ متجدد

(۹) هر جامعه‌ای براساس هویت خود، با طبیعت و بدن آدمی تعامل می‌کند. نگاه دنیوی فرهنگ جدید غرب و ارزش‌های آن به گونه‌ای است که هر دخل و تصرفی را در طبیعت و بدن مجاز می‌داند، اما در فرهنگ اسلام انسان به عنوان خلیفه خداوند و وظیفه عمران و آبادانی طبیعت را به عهده دارد

پیش‌علمی
ماندگارالبرز

خود آگاهی یا ناخود آگاهی؟

۱۰) بخشی از هویت، آگاهانه است؛ یعنی خود ما آن را می‌شناسیم یا دیگران به آن پی می‌برند و آن را برایمان بازگو می‌کنند اما بخش دیگر برای ما پنهان است و آن را نمی‌شناسیم

۱۱) درباره ویژگی‌های خود که به آنها واقف نیستیم: ۱) تأمل می‌کنیم و می‌اندیشیم ۲) برای شناخت بیشتر و بهتر خود از دیگران (والدین - دوستان) کمک می‌گیریم ۳) نزد مشاور، روان‌شناس و روانکاو می‌رویم و از آنها مشاوره می‌گیریم

۱۲) پیامبران و اولیای الهی نیز از دیرباز درباره بُعد الهی و فطری هویت فردی و اجتماعی انسان‌ها و همچنین غفلت و فراموشی آنها از خویشتن سخن گفته‌اند

۱۳) گاه در شناخت ویژگی‌های هویتی خود و دیگران دچار اشتباه می‌شویم. وجود نظرات متفاوت درباره هویت، نشانه این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد

پویش علمی
ماندگارالبرز

نمونه سئوالات درس پنجم

- (۱) هویت را تعریف کنید .
- پاسخی که هر فرد به سؤال من کیستم می دهد
- (۲) ویژگی های هویتی اکتسابی را با ذکر مثال تعریف کنید .
- ویژگی هایی که فرد با تلاش خود آن ها را بدست می آورد مانند ویژگی های شغلی یا اخلاقی
- (۳) جایگاه فرد در جامعه تابع چیست ؟
- دانایی ، دارایی ، توانایی
- (۴) هویت دارای دو بعد و است .
- فردی - اجتماعی
- (۵) با ذکر مثال تاثیر هویت نفسانی بر جسمانی را بنویسید .
- تاثیر می گذارد و تاثیر می پذیرد . مثال : برخی بیماری های جسمانی به کمک قوای روانی درمان می شوند

پویش علمی
ماندگارالبرز

نکات مهم درس ششم : بازتولید هویت اجتماعی

- (۱) باز تولید هویت اجتماعی ؛ به معنای انتقال هویت از نسلی به نسل دیگر است به گونه ای که علیرغم گذر زمان و پذیرش تغییرات، ویژگی های اساسی آن پایدار می ماند و دوام می آورد
- (۲) انسان برخلاف موجودات دیگر ، به صورت غریزی نمی داند چه موقعیتی در جامعه دارد و در این موقعیت چه وظایفی به عهده اوست . انسان باید موقعیت خود را بشناسد، حقوق و تکالیف خود را یاد بگیرد و با عمل به آنها ، هویت اجتماعی خود را شکل دهد
- (۳) هر جامعه ای برای بقا و تداوم، عقاید، ارزش ها و شیوه زندگی خود را به فرد آموزش می دهد. فرد نیز برای مشارکت در جامعه ، این عقاید و ارزش ها و هنجارها را می آموزد
- (۴) فرد با آموزش های اساسی و ماندگاری که در خانواده می بیند، اولین و مهم ترین آشنایی ها را با جامعه ای که در آن متولد شده است، پیدا می کند. مدرسه ، مسجد ، مجالس علمی و مذهبی، گروه های هم سالان و رسانه های جمعی از دیگر عوامل آشنایی افراد با جامعه ای هستند که در آن زندگی می کنند
- (۵) به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می کند و مسیری که برای شکل دادن به هویت اجتماعی افراد طی می شود، «جامعه پذیری» می گویند

پیش علمي
ماندگار البرز

کنترل اجتماعی

۶) فرایند جامعه‌پذیری همواره با موفقیت همراه نیست و ممکن است برخی افراد به طور کامل جامعه‌پذیر نشوند و نقشی را که جامعه از آنها انتظار دارد، نپذیرند و رفتارهایی مخالف انجام دهند.

۷) به کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، «کژروی اجتماعی» می‌گویند.

۸) هر جامعه‌ای علاوه بر جامعه‌پذیری، برای پیشگیری از کژروی‌های اجتماعی و کنترل آنها، روش‌های «تبلیغ و اقناع»، «تشویق و پاداش» و «تنبیه و مجازات» را به کار می‌گیرد.

۹) به مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌گیرد، «کنترل اجتماعی» می‌گویند.

۱۰) جامعه‌ای که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد؛ الف) در معرض آسیب‌های بیشتری قرار می‌گیرد ب) دوام و بقای آن تهدید می‌شود.

۱۱) امر به معروف و نهی از منکر از جمله راهکارهای اسلام برای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی است.

پیش‌علمی
ماندگارالبرز

موقعیت اجتماعی و تحرک اجتماعی

۱۲) به جایگاه‌های که فرد در اجتماع و گروه به خود اختصاص می‌دهد، موقعیت اجتماعی می‌گویند.

۱۳) افراد در بدو تولد، هویت اجتماعی انتسابی خود را به صورت انفعالی (خودشان در آن نقشی ندارند) در محیط خانواده و... می‌پذیرند و به تدریج با فعالیت‌هایشان هویت اکتسابی خود را به دست می‌آورند و متناسب با هویت اجتماعی جدیدشان از موقعیت اجتماعی جدیدی برخوردار می‌شوند

۱۴) به جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر «تحرک اجتماعی» می‌گویند

۱۵) تحرک اجتماعی انواعی دارد: صعودی، نزولی و افقی

۱۶) در همه کشورهای رتبه‌بندی مشاغل وجود دارد، ولی این رتبه‌بندی در همه جا یکسان نیست.

۱۷) موقعیت اجتماعی افراد صرفاً تابع مشاغل آنها نیست بلکه به عوامل دیگری مانند علم، ایمان، تقوا، هنر، مهارت و احترام نیز بستگی دارد

پویش علمی
ماندگارالبرز

تحرک اجتماعی درون نسلی و میان نسلی

۱۸) تحرک اجتماعی گاه درون یک نسل؛ یعنی برای یک فرد در طول زندگی خودش و گاه در دو نسل؛ یعنی برای یک فرد نسبت به والدینش اتفاق می‌افتد

۱۹) فرصت‌های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی و کسب هویت‌های جدید در جوامع مختلف، یکسان نیست. هر جامعه‌ای به تناسب عقاید و ارزش‌های خود، برخی تحرک‌های اجتماعی و تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌کند؛ برخی هویت‌ها را می‌پذیرد و برخی دیگر را نمی‌پذیرد. مثلاً جامعه‌ای که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد، صرفاً برای یک نژاد خاص امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد

پویش علمی
ماندگارالبرز

نمونه سؤالات درس ششم

- (۱) منظور از باز تولید هویت اجتماعی چیست ؟
به معنای انتقال هویت از نسلی به نسل دیگر است به گونه ای که علیرغم گذر زمان و پذیرش تغییرات، ویژگی های اساسی آن پایدار می ماند و دوام می آورد
- (۲) فرد برای مشارکت در جامعه ، چه باید بکند ؟
فرد برای مشارکت در جامعه، عقاید و ارزش ها و هنجارهای جامعه را می آموزد، شیوه زندگی در آن را فرامی گیرد و به تدریج، با موقعیتش در جامعه و حقوق و تکالیفی که بر عهده دارد، آشنا می شود
- (۳) کجروی اجتماعی را تعریف کنید .
به کنش هایی که برخلاف عقاید، ارزش ها و هنجارهای جامعه هستند، «کژروی اجتماعی» می گویند
- (۴) کنترل اجتماعی را تعریف کنید .
- (۵) تحرک اجتماعی را تعریف کنید .

پویش علمی
ماندگارالبرز

نکات مهم درس هفتم : تحولات هویتی جامعه

- ۱) هویت اجتماعی افراد محصول عضویت گروهی آنهاست ؛ برای مثال شهری، روستایی و عشایری بودن ما، نتیجه عضویت ما در یک شهر، روستا یا ایل است
- ۲) هر جامعه ای هم هویت خاصی دارد که از آن با عنوان هویت فرهنگی آن جامعه یاد می شود . هویت فرهنگی هر جامعه براساس عقاید و ارزش های اجتماعی آن شکل می گیرد
- ۳) هویت فرهنگی جامعه، گسترده تر از هویت اجتماعی افراد است. هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جامعه و متناسب با آن شکل می گیرد
- ۴) هویت فرهنگی جامعه تا زمانی دوام می آورد که عقاید و ارزش های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جامعه و برای آنها مهم باشد
- ۵) افراد می توانند هویت اجتماعی خود را تغییر دهند. تا زمانی که تغییرات هویتی افراد در چارچوب عقاید و ارزش های اجتماعی پذیرفته شده در جامعه اتفاق بیفتد و با هویت فرهنگی جامعه سازگار باشد، مورد تشویق و تأیید جامعه قرار می گیرد
- ۶) گاهی تغییرات هویتی افراد مطابق عقاید و ارزش های جامعه نیست و شیوه هایی از زندگی را به دنبال می آورد که با عقاید و ارزش های جامعه ناسازگار است. این وضعیت اضطراب و نگرانی های اجتماعی فراوانی به دنبال دارد (تعارض فرهنگی)

تحولات فرهنگی

(۷) اگر این وضعیت یعنی شیوه ناسازگار با عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی ادامه پیدا کند، عقاید و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جامعه را می‌سازند، مورد تردید قرار می‌گیرند و ثبات خود را در زندگی مردم از دست می‌دهند (تزلزل فرهنگی)

(۸) در نتیجه تداوم چنین وضعیتی، جامعه دیگر نمی‌تواند از عقاید و ارزش‌هایش دفاع کند و آنها را حفظ نماید. (بحران هویت فرهنگی) در این صورت، راه برای تحول هویت فرهنگی جامعه باز می‌شود و جامعه به جامعه‌ای دیگر تبدیل می‌گردد

(۹) تحولات فرهنگی می‌توانند مثبت یا منفی باشند. اگر فرهنگی که دچار تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت‌تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد، تحول فرهنگی مثبت است، اما اگر فرهنگی که اعتبار اجتماعی خود را از دست می‌دهد، فرهنگ حق باشد و جهت‌تغییرات به سوی فرهنگ باطل باشد، تحول فرهنگی منفی است

(۱۰) علل تحولات فرهنگی به دو دسته درونی و بیرونی تقسیم می‌شوند

(۱۱) علل درونی یا به ابداعات و نوآوری‌های مثبت و منفی افراد جامعه مربوط می‌شود، یا به کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در فرهنگ جامعه باز می‌گردد

(۱۲) علت بیرونی تحولات فرهنگی، روبه‌رو شدن و ارتباط جوامع با یکدیگر است، البته هر ارتباطی منجر به تحول فرهنگی نمی‌شود

پویش علمی
ماندگار البرز

ارتباطات فرهنگی و تحول فرهنگی

۱۳) اگر یک جامعه با حفظ عقاید و ارزش‌های خود با جوامع دیگر ارتباط برقرار کند و در محدوده هنجارها و سبک‌های زندگی، عناصری را از جوامع دیگر بگیرد و در صورت لزوم تغییرات لازم را در آنها پدید آورد، زمینه گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد

۱۴) جوامع اسلامی در سده‌های نخستین رویارویی با جوامع دیگر، با حفظ هویت فرهنگی خود به تعامل با آنها پرداختند و به همین سبب، عناصر سازگار با هویت فرهنگی خود را از آنها گرفتند و در موارد مورد نیاز به بازسازی آن عناصر فرهنگی پرداختند.

۱۵) اگر جامعه‌ای در تعامل با جوامع دیگر بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند و به مرور زمان، به عقاید و ارزش‌های خود پشت کند، دچار تحول فرهنگی می‌شود.

۱۶) اگر این جامعه در مسیر تحول فرهنگی، عقاید و ارزش‌های جامعه دیگر را بپذیرد، به آن جامعه ملحق می‌شود، مانند مصر باستان و ایران باستان

۱۷) ممکن است یک جامعه در مواجهه با جامعه دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از فرهنگ آن جامعه هویت جدیدی به دست آورد؛ بدون اینکه عقاید و ارزش‌های جامعه مقابل را بپذیرد و به آن ملحق شود، مانند جوامع غربی که پس از رویارویی با جوامع اسلامی طی جنگ‌های صلیبی، بدون اینکه به جامعه و فرهنگ اسلام پیوندند، تحولات هویتی پیدا کردند و از غرب مسیحی قرون وسطا به غرب سکولار قرون جدید تبدیل شدند و هویت جدیدی پیدا کردند

پیش علم
ماندگار البرز

خودباختگی فرهنگی

۱۸) در تعامل و دادوستد فرهنگی، اعضای جوامع باید به طور فعال و خلاق و با توجه به نیازها و مسائل خود با یکدیگر روبه‌رو شود. اما اگر اعضای آن، مبهوت و مقهور فرهنگ دیگر شوند و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی آن جامعه از دست بدهند جامعه آنها دچار «خودباختگی فرهنگی» می‌شود و در این صورت، عناصر فرهنگی جامعه دیگر را بدون تحقیق و گزینش می‌پذیرد.

۱۹) جامعه خودباخته، به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با تاریخ و فرهنگ خود از دست می‌دهد؛ بنابراین، نه می‌تواند فرهنگ خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه قادر است به جامعه دیگری که شیفته و مبهوت آن شده است، ملحق شود

۲۰) بسیاری از جوامع غیرغربی در رویارویی با جهان غرب، مبهوت و مرعوب قدرت اقتصادی و سیاسی غرب شدند و به همین سبب، دچار خودباختگی فرهنگی گشتند. خودباختگی جوامع غیرغربی در برابر جهان غرب را «غرب زدگی» می‌نامند

پویش علمی
ماندگارالبرز

از خود بیگانگی فرهنگی

(۲۱) در زبان فارسی «بیگانه» در مقابل «خودی» به کار می رود، اما در مواردی ممکن است انسان با خودش بیگانه شود ؛ به این وضعیت از خودبیگانگی می گویند

(۲۲) نه تنها افراد ، بلکه جوامع نیز ممکن است دچار از خودبیگانگی شوند که به آن « از خود بیگانگی فرهنگی » گفته می شود

(۲۳) از خودبیگانگی فرهنگی دو معنای متفاوت دارد : الف) اگر یک جامعه، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار «از خودبیگانگی تاریخی» شده است ب) اگر عقاید و ارزش های یک جامعه مانع آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جامعه دچار «از خودبیگانگی حقیقی (فطری)» شده است

(۲۴) فرهنگ هایی که براساس فطرت انسان شکل نگرفته اند و از عقاید و ارزش های حق برخوردار نیستند، مانع آن می شوند که انسان ها به شناخت صحیح از عالم و آدم برسند .
تصویری که این فرهنگ ها از انسان ارائه می دهند، نه خود حقیقت بلکه سرابی از حقیقت است ؛ به همین سبب، آدمی در چنین جامعه ای حتی اگر از رفاه مادی برخوردار باشد، به آرامش نمی رسد بلکه به اضطراب و تشویش گرفتار می شود و در نهایت، سر به عصیان و طغیان برمی دارد .
مانند فرهنگ اساطیری و فرهنگ دنیوی

پویش علمی
ماندگارالبرز

نمونه سئوالات درس هفتم

پویش علمی
ماندگار البرز

- (۱) هویت فرهنگی هر جامعه چگونه شکل می‌گیرد؟ توضیح دهید.
هویت فرهنگی هر جامعه براساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی آن شکل می‌گیرد؛ یعنی، هرگاه اعضای یک جامعه، عقاید و ارزش‌هایی را بپذیرند و به رسمیت بشناسند، هویت فرهنگی آن جامعه پدید می‌آید.
- (۲) تحول فرهنگی منفی را با ذکر مثال توضیح دهید.
اگر فرهنگی که اعتبار اجتماعی خود را از دست می‌دهد، فرهنگ حق باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ باطل باشد، تحول فرهنگی منفی است. تحول جامعه نبوی به جامعه اموی، تحول فرهنگی منفی است.
- (۳) در چه صورت، یک جامعه نشاط زندگی را از دست می‌دهد و گرفتار یأس و ناامیدی می‌شود؟
اگر فرهنگ یک جامعه توان پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی و جسمی یا فطری و معنوی انسان‌ها را نداشته باشد، آن جامعه نشاط زندگی را از دست می‌دهد و گرفتار یأس و ناامیدی می‌شود.
- (۴) از خودبیگانگی را تعریف نمایید.
- (۵) انواع از خود بیگانگی فرهنگی را نام برده و هر یک را توضیح دهید.

نکات مهم درس هشتم: بعد فرهنگی هویت ایران (۱)

۱) افراد معمولاً خود را با ویژگی‌هایی مانند نام، سن، شغل، ثروت و ... می‌شناسند و به دیگران معرفی می‌کنند. گروه‌ها، اقوام، ملت‌ها و امت‌ها نیز خود را با ویژگی‌هایی هم‌چون سرزمین، جمعیت، اقتصاد، سیاست، تاریخ، فرهنگ و ... می‌شناسند و به دیگران معرفی می‌کنند

۲) هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. روایتی از این هویت را در شاهنامه فردوسی می‌توان دید

۳) پیش از اسلام، اقوام مختلف ایرانی با آنکه هویت‌های قومی متفاوتی داشتند، در عقاید و ارزش‌های زرتشتی که با باورهای اساطیری درآمیخته بود، مشترک بودند و بر این اساس، هویت فرهنگی واحدی پیدا کرده بودند

۴) ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشرکانه و اساطیری خود را کنار گذاشتند، به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند و با پذیرش عقاید و ارزش‌های اسلامی، ایران به جهان اسلام ملحق گردید و هویت ایرانی بخشی از هویت جهان اسلام شد

۵) فارسی‌داری از دیرباز به عنوان زبان سیاسی دربار ایران، زبان رسمی مشترک اقوام مختلفی بود که در سرزمین پهناور ایران زندگی می‌کردند. این زبان به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام، در مناطق مختلف جهان اسلام، از هندوستان و تبت تا آسیای صغیر و شبه جزیره بالکان، گسترش یافت

بعد فرهنگی هویت ایران (۲)

۶) ایرانیان مسلمان (فردوسی، مولوی، سعدی، حافظ و دیگر حکیمان و شاعران ایرانی) معارف و هنرهای تولید کردند که مسلمانان برای دستیابی به آنها نیازمند آموختن زبان فارسی بودند و همین امر زمینه گسترش زبان فارسی را فراهم کرد

۷) جوامع اسلامی، از جمله ایران، در طول تاریخ اسلامی خود با هجوم نظامی و سیاسی اقوام مختلف مواجه شده اند. مسلمانان در سده های مختلف، یا مانند آنچه در جنگ های صلیبی گذشت، مهاجمان را دفع کردند و یا مانند آنچه در حمله مغول رخ داد، مهاجمان را درون فرهنگ خود جذب و هضم کردند. اما مواجهه فرهنگ جدید غرب با جوامع و فرهنگ اسلامی تجربه جدیدی است که هنوز به پایان خود نرسیده است

۸) در نخستین رویارویی ها، قدرت سیاسی و نظامی جوامع غربی، جوامع اسلامی را به خود باختگی فرهنگی دچار ساخت و این امر سبب شد، تصویری که شرق شناسان و تاریخ نگاران غربی از هویت جوامع اسلام القا می کردند، در بین جوامع اسلامی و از جمله در جامعه ایران رواج پیدا کند

۹) در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا اساطیری نیست، بلکه دنیوی است. این هویت در قالب عناوین قوم گرایانه و ناسیونالیستی به ابعاد تاریخی و جغرافیایی محدود می شود و امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف، نظیر ترک و عرب و فارس، تقسیم می کند

پیش علم
ماندگار البرز

انقلاب اسلامی

۱۰) متفکران ایرانی از دهه سی شمسی به بعد، در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و هویت‌های کاذبی که از این طریق ساخته شده بود، کتاب‌های متعددی تدوین کردند که غربزدگی (جلال آل احمد)، بازگشت به خویشتن (دکتر علی شریعتی)، خدمات متقابل اسلام و ایران و همچنین فطرت (مرتضی مطهری) از جمله آنهاست

۱۱) انقلاب‌ها از مهم‌ترین تحولات در هر جامعه‌ای محسوب می‌شوند. از مهم‌ترین بحث‌ها درباره هر انقلاب، دستاوردها و پیامدهای آن است. یکی از مهم‌ترین پیامدهای انقلاب، تحولات هویتی است.

۱۲) انقلاب اسلامی ایران حاصل یک قرن مقاومت هویت اسلامی - ایرانی جامعه ما در برابر هجوم فرهنگی، سیاسی و اقتصادی غرب بود

۱۳) جامعه ایران به رهبری امام خمینی و با تکیه بر آموزه‌های قرآن و اهل بیت به هویت اسلامی خود بازگشت؛ تاریخ و جغرافیای خود را ذیل آسمان معنوی توحید قرار داد

۱۴) جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود؛ ۱) به قلب تپنده بیداری اسلامی تبدیل شد ۲) جوامع اسلامی دیگر با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که فرهنگ غربی القا می‌کرد، جست‌وجو می‌کنند ۳) اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید در جهان ظاهر شد

پویش علمی
ماندگار البرز

نمونه سؤالات درس هشتم

۱) چهار نمونه از ویژگی هایی که گروه ها ، اقوام و ملت ها خود را با آن ها می شناسند و به دیگران معرفی می کنند را ذکر نمایید

سرزمین ، جمعیت ، اقتصاد ، سیاست ، تاریخ ، فرهنگ

۲) هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام ، چگونه هویتی بود ؟
هویتی توحیدی ، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود.

۳) چهار نمونه از شعرای ایرانی که نقش مهمی در گسترش زبان فارسی در جهان اسلام داشتند ، را نام ببرید .

فردوسی ، حافظ ، سعدی ، مولوی

۴) متفکرین ایرانی از کدام دهه بر نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب ، کتاب هایی را تدوین نمودند ؟
چهار نمونه از این آثار را نام ببرید .

۵) انقلاب اسلامی ایران حاصل چه بود ؟

انقلاب اسلامی ایران حاصل یک قرن مقاومت هویت اسلامی - ایرانی جامعه ما در برابر هجوم فرهنگی ، سیاسی و اقتصادی غرب بود

پویش علمی
ماندگارالبرز

نکات مهم درس نهم : بعد سیاسی هویت ایران

- ۱) شناسنامه، گذرنامه ، پرچم ، روزها و جشن‌های ملی ، مرزهای سیاسی ، نیروهای مسلح ، جنگ ، صلح ، سازمان‌ها و ادارات ، دادگاه‌ها و ... از مصادیق هویت سیاسی یک جامعه است
- ۲) قدرت : موجودی که بتواند کاری را با آگاهی و اراده خود انجام دهد، دارای قدرت است . انسان به دلیل اینکه کارهای خود را با آگاهی و اراده انجام می‌دهد، کنشگری قدرتمند است.
- ۳) انواع قدرت : الف) فردی ب) اجتماعی . قدرت فردی انسان محدود است زیرا نمی‌تواند همه نیازهای خود را به تنهایی برآورده سازد . قدرت اجتماعی هنگامی پدیدار می‌شود که انسان برای رسیدن به اهداف خود بتواند بر اراده دیگران تأثیر بگذارد و کار ارادی دیگران را به خدمت بگیرد.
- ۴) علاوه بر افراد، نهادها، سازمانها و جوامع نیز دارای قدرت اجتماعی هستند
- ۵) تنها راه تأثیر گذاردن بر اراده دیگران و به خدمت گرفتن فعالیت ارادی ایشان، جلب تبعیت آنهاست. جلب تبعیت دیگران به دو صورت ممکن است: الف) تبعیت با کراهت : تبعیتی است که ناشی از تهدید و ترس باشد ب) تبعیت با رضایت : تبعیتی است که با رضایت و میل درونی همراه است

پویش علمی
ماندگار البرز

مقبولیت ، اقتدار ، مشروعیت

۶) قدرتی که بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل به دست می‌آید، دارای مقبولیت است و قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد، «اقتدار» نامیده می‌شود

۷) اگر قدرت در چارچوب نظام عقیدتی خاصی شکل گرفته باشد، دارای مشروعیت است. پس، مدار مقبولیت، خواست و اراده کسانی است که قدرت بر آنها اعمال می‌شود؛ اما مدار مشروعیت، حق و باطل بودن است

۸) قدرت مشروع نیز انواعی دارد: اگر قدرت مطابق قانون و حکم الهی باشد، مشروعیت حقیقی دارد، اما اگر موافق با ایدئولوژی‌های ساختگی بشری باشد، مشروعیت دروغین دارد

۹) مقبولیت و مشروعیت حقیقی می‌توانند باهم باشند و می‌توانند از یکدیگر جدا باشند

۱۰) هرگاه قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان پیدا کند، سیاست پدید می‌آید، زیرا سیاست، اعمال قدرت سازمان یافته برای دستیابی به هدفی معین است

۱۱) سیاست در معنای عام خود، شامل هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت است

پویش علمی
ماندگارالبرز

نظام سیاسی و انواع آن

(۱۲) هر جامعه ای به تناسب هویت و فرهنگ خود ، آرمان ها و ارزش های ویژه ای دارد و نمی تواند بدون سیاستی مناسب به ارزش ها و آرمان های خود دست یابد

(۱۳) مجموعه سازوکارهایی که برای اعمال سیاست های جامعه وجود دارد، نظام سیاسی را شکل می دهد

(۱۴) در یک جامعه، نظام سیاسی نمی تواند مستقل از نظام های دیگر مانند نظام فرهنگی، اقتصادی و... باشد؛ بلکه در تعامل با آنها قرار می گیرد. نظام سیاسی بر نظام های دیگر، به ویژه نظام فرهنگی اثر می گذارد و از آنها تأثیر می پذیرد

(۱۵) جامعه با پذیرش یک نظام سیاسی خاص، هویت سیاسی پیدا می کند.

(۱۶) نظام های سیاسی را می توان براساس ملاک های گوناگون به انواع مختلفی دسته بندی کرد :
الف) بر اساس تعداد افراد تأثیرگذار و تصمیم گیرنده ؛ با این ملاک، نظامهای سیاسی به سه دسته تقسیم می شوند: ۱) یک نفره ۲) چند نفره یا اقلیتی ۳) اکثریتی ب) بر اساس روش تصمیم گیری؛ با این ملاک، نظام های سیاسی به دو دسته تقسیم می شوند: نظام هایی که در آنها حاکم یا حاکمان براساس اهداف و اغراض و امیال خود تصمیم می گیرند؛ یا آنکه حاکم یا حاکمان براساس حقیقت و فضیلت و با توجه به موازین عقلی تصمیم می گیرند ج) براساس دین مداری یا دنیامداری

پیش علمي
ماندگارالبرز

ارسطو، فارابی و تقسیم بندی نظام های سیاسی

۱۷) ارسطو ازدو ملاک اول (تعداد افراد تصمیم گیرنده و روش تصمیم گیری) استفاده کرد و نظام های سیاسی را به شش نوع تقسیم نمود. در سه نوع از این نظام های سیاسی، یک فرد، یک اقلیت یا اکثریت براساس خواسته ها و تمایلات شان بر جامعه حکومت می کنند و در سه نوع دیگر، حکومت یک فرد، اقلیت یا اکثریت بر حقیقت و فضیلت استوار است

۱۸) ارسطو، حاکمیت اکثریت را در صورتی که بر مدار خواسته های آنها باشد، دموکراسی می نامد . او حکومتی را که در آن اکثریت مردم براساس حقیقت و فضیلت حضور و فعالیت دارند، جمهوری می خواند

۱۹) فارابی در گونه شناسی نظام های سیاسی علاوه بر دو ملاک پیش گفته، ملاک سوم را نیز در نظر می گیرد. در دسته بندی فارابی از نظام سیاسی، مدینه فاضله جامعه ای است که براساس قوانین الهی شکل می گیرد. او جوامعی را که آرمان ها و ارزش هایشان الهی و عقلانی نباشد جوامع جاهله می نامد

پویش علمی
ماندگارالبرز

لیبرال دموکراسی و جمهوری اسلامی

(۲۰) لیبرالیسم به معنای مباح دانستن همهٔ امور برای انسان هاست و دموکراسی به معنای حاکمیت مردم است

(۲۱) لیبرال دموکراسی نوعی نظام سیاسی است که ادعا می‌کند با خواست و اراده اکثریت مردم سازمان می‌یابد. این نظام سیاسی هیچ حقیقت و فضیلتی را به رسمیت نمی‌شناسد و حکومتی دنیوی و این جهانی است. این نظام سیاسی با فرهنگ جدید غرب که رویکردی دنیوی به عالم هستی دارد، سازگار است

(۲۲) جمهوری اسلامی یا مردم سالاری دینی، نوع دیگری از نظام سیاسی است که در جهان اجتماعی اسلام مورد توجه قرار گرفته است. عنوان «جمهوری» در این ترکیب به معنای به رسمیت شناختن حضور مؤثر مردم در نظام سیاسی است و کلمه «اسلامی» نشان دهنده این است که فعالیت‌ها بر اساس عقاید و ارزش‌های اسلامی سازمان پیدا می‌کنند. در این نظام سیاسی، قوانین و مقررات با خواست مردم و ذیل اراده و مشیت الهی شکل می‌گیرند

(۲۳) عبودیت، عدالت، استقلال، آزادی، نفی وابستگی، نفی تسلط بیگانگان بر امت اسلامی و ... از جمله ارزش‌های اجتماعی اسلامی هستند. در نگاه اسلامی، اغلب این ارزش‌ها با آنکه ناظر به مسائل اجتماعی دنیوی هستند، تفسیر دنیوی ندارند، بلکه سیرتی الهی و دینی دارند؛ بنابراین، دستیابی به آنها وظیفه‌ای الهی است

(۲۴) در برخی از روایات، مسئولیت متقابل امت و امام، مهم‌ترین مسئولیت دانسته شده است.

(۲۵) امت اسلامی باید از پذیرش طاغوت و قدرت‌های غیرالهی خودداری کند و در شکلگیری امامت و ولایت الهی براساس موازین و ارزش‌های اسلامی هوشمند و فعال باشد

نمونه سئوالات درس نهم

- (۱) چرا انسان کنشگری قدرتمند است ؟
زیراکارهای خود را با آگاهی و اراده انجام می دهد
- (۲) قدرت اجتماعی چه هنگام پدیدار می شود ؟
قدرت اجتماعی هنگامی پدیدار می شود که انسان برای رسیدن به اهداف خود بتواند بر اراده دیگران تأثیر بگذارد و کار ارادی دیگران را به خدمت بگیرد.
- (۳) « اقتدار » را تعریف کنید
قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد، «اقتدار» نامیده می شود
- (۴) سیاست را تعریف نمایید .
- (۵) نظام سیاسی را تعریف کنید

پویش علمی
ماندگارالبرز

نکات مهم درس دهم : ابعاد جمعیتی و اقتصادی هویت ایران

(۱) در معرفی جوامع به ویژگی های جمعیتی آنها مانند تعداد جمعیت، جوان و پیر، شهری و روستایی، بیکار و شاغل بودن جمعیت و... اشاره می کنند، چراکه جمعیت هر جامعه بخشی از هویت آن محسوب می شود

(۲) اولین شرط بقای هر جامعه، جمعیت آن است. اگر اعضای یک جامعه از بین بروند ، آن جامعه نابود می شود

(۳) هویت هر جامعه براساس فرهنگ آن (عقاید و ارزش ها) شکل می گیرد .

(۴) بسط و گسترش یک جامعه از طریق گسترش فرهنگ آن صورت می گیرد. راه گسترش هر فرهنگ، شناختن (اندیشیدن) ، پذیرفتن و عمل کردن به آن است. شناخت فرهنگ، پذیرش و عمل به آن صرفاً از عهده افراد و اعضای جامعه برمی آید. اعضای جامعه، حامل فرهنگ و عامل به آن هستند. هرچه حاملان و عاملان یک فرهنگ و معانی آن بیشتر باشند، آن فرهنگ بیشتر گسترش می یابد

(۵) کاهش جمعیت یک جامعه نیز به محدود شدن گستره فرهنگ آن منجر می شود و امکان تسلط جوامع و فرهنگ های دیگر بر آن جامعه را فراهم می آورد. ازاین رو تأمین جمعیت مناسب برای یک جامعه، مسئله ای هویتی است

پیش علم
ماندگار البرز

هدف اسلام، سیاست‌های جمعیتی

۶) هدف اسلام گسترش فرهنگ اسلامی و توحیدی است. لازمه تحقق این هدف، داشتن جمعیت مناسب است.

۷) از نگاه اسلام، اگر فرهنگی که با افزایش جمعیت بسط می‌یابد، فرهنگ حق باشد نه فرهنگ باطل و همچنین، افراد و اعضای آن فرهنگ حاملان و عاملان فرهنگ حق باشند، افزایش جمعیت ضروری است

۸) فرزندآوری نیاز فطری انسان‌ها و تأمین جمعیت از کارکردهای مهم خانواده است. امروزه جوامع غربی به دلایلی مانند بالارفتن سن ازدواج، افزایش بی‌ثباتی، فروپاشی خانواده‌ها و طلاق، رفاه زدگی، مصرف‌گرایی و هزینه‌پنداشتن فرزندان، با مسئله کاهش جمعیت و عوارضی چون پیری و سالمندی جمعیت مواجه‌اند

۹) وقتی یک جامعه با کاهش یا افزایش جمعیت مواجه می‌شود، نظام سیاسی آن برای حل مشکل جمعیت چاره‌اندیشی می‌کند و با همراهی و همکاری مردم تدابیر و راه‌حلهایی را به اجرا در می‌آورد که «سیاست‌های جمعیتی» نامیده می‌شود

۱۰) کشور ما، در دو برهه زمانی، سیاست‌های کاهش جمعیت را اجرا کرد: الف) ۱۳۴۵ تا پیروزی انقلاب اسلامی ... رشد جمعیت از ۳/۱ به ۲/۷ کاهش یافت ب) ۱۳۶۸ تا ۱۳۹۰ ... رشد جمعیت از ۳/۹ به ۱/۳ درصد کاهش یافت

۱۱) کاهش بیش از حد و کم سابقه رشد سالانه جمعیت در سال‌های اخیر، تغییر و بازنگری در سیاست کاهش جمعیت را ضروری ساخت. در سال ۱۳۹۳ اصول کلی سیاست‌های جمعیتی کشور تصویب شد که در آن به ضرورت‌هایی از جمله افزایش جمعیت، جوانی جمعیت، حمایت از زوج‌های جوان و توانمندسازی آنان در تأمین هزینه‌های زندگی و تربیت نسل صالح و کارآمد و ... توجه شده است

پیش‌علمی
ماندگارالبرز

اقتصاد جامعه و رابطه آن با هویت

۱۲) افراد خود را کارآفرین، تولیدکننده، کارگر، کارمند، تاجر و... معرفی می‌کنند که همه، نشان دهنده هویت اقتصادی افراد است. جوامع نیز هویت اقتصادی دارند از این رو در معرفی جوامع، به ویژگی‌های اقتصادی آنها اشاره می‌کنند؛ مثلاً از اقتصادهای دانش بنیان؛ تک محصولی (مانند اقتصاد نفتی)؛ مقاوم/شکننده؛ دستوری/غیردستوری؛ سرمایه داری/سوسیالیستی/اسلامی؛ و... یاد می‌کنند

۱۳) اقتصاد امروز ما نتیجه رویدادهای گذشته و عملکرد کنونی ماست. این اقتصاد از سویی دستاوردهایی مانند گسترش بهره مندی مردم از آب، برق، گاز، ارتباطات و ایجاد زیرساخت‌هایی همچون سدها و نیروگاه‌ها را در پی داشته است و از سوی دیگر با معضلاتی مانند تورم، بیکاری، وابستگی به نفت، توزیع نابرابر درآمد و امکانات، تجمل گرایی و مصرف گرایی دست به گریبان بوده است

۱۴) از جمله عوامل شکل گیری این اقتصاد در طول تاریخ معاصر ایران، کشف نفت و سرمایه‌های حاصل از فروش نفت به خارجیان بوده است

۱۵) اگرچه سرمایه‌های نفتی می‌تواند به انواع دارایی‌ها و ثروت‌ها مانند صنایع و کارخانجات تولیدی مختلف تبدیل شود، اما اگر به درستی از آن استفاده نشود، می‌تواند اقتصادی وابسته ایجاد کند که رشد و افول آن، به قیمت و درآمد نفت وابسته است.

۱۶) پیامدهای اقتصاد نفتی وابسته (۱) باعث شکل‌گیری تولید ملی ضعیف و شکننده‌ای می‌شود که مستقیم و غیرمستقیم وابسته به نفت است (۲) دولت بزرگی به وجود می‌آید که می‌کوشد به کمک درآمدهای نفتی و نه رواج کسب و کار، رفاه اقتصادی را تأمین کند (۳) این وضعیت می‌تواند در کوتاه مدت احساس رفاه بیشتری را آن‌هم با نوسانات زیاد برای مردم به ارمغان آورد؛ اما پایدار نیست (۴) وضعیت شکننده‌ای را به وجود می‌آورد که زمینه سوءاستفاده قدرت‌های جهانی را فراهم می‌آورد

جنگ اقتصادی و راهکار مقابله با آن

۱۷) اقتصاد سرمایه داری عامل اصلی هویت یابی افراد و جوامع غربی است. آنها، هیچ مانعی را بر سر راه اقتصاد خود بر نمی تابند و شیوه های اقتصادی ناسازگار با اقتصاد سرمایه داری را در سراسر جهان نابود می کنند

۱۸) برخی از کشورهای سلطه گر غرب که از سویی اقتصاد را اساس همه چیز می پندارند و از سوی دیگر، تمامی شیوه های اقتصادی غیرسرمایه داری را نابودشده می بینند، پاشنه آشیل ایران اسلامی را اقتصاد می دانند؛ ازاین رو جنگ اقتصادی تمام عیاری را علیه کشور ما به راه انداخته اند

۱۹) در چنین موقعیتی، ایران اسلامی، آرمان بازسازی هویت اقتصادی خود را با اجرای قانون اساسی و سیاست های اقتصاد مقاومتی تعقیب می کند

۲۰) اقتصاد مقاومتی الگویی از اقتصاد پیشرفته، مستقل و مستحکم است که با اعتقاد به تعالیم حیات بخش اسلام و تکیه بر دانش و فناوری و ظرفیت های مولد مردمی و دولتی، روحیه جهادی، خلاقیت، نوآوری، امید، همبستگی و حضور فعال و مؤثر در تعاملات جهانی، برای مردم ایران امنیت، رفاه و پیشرفت همراه با عدالت؛ و برای جهان اسلام و بشریت الگویی ایرانی - اسلامی از رشد و شکوفایی را به ارمغان می آورد

پیش علمي
ماندگار البرز

نمونه سئوالات درس دهم

- ۱) چرا در معرفی جوامع ، به ویژگی های جمعیتی آن ها اشاره می شود ؟
زیرا جمعیت هر جامعه بخشی از هویت آن محسوب می شود
- ۲) راه گسترش هر فرهنگ چیست ؟
شناختن (اندیشیدن) ، پذیرفتن و عمل کردن به آن
- ۳) هدف اسلام گسترش فرهنگ اسلامی و توحیدی است ، لازمه تحقق آن چیست ؟
داشتن جمعیت مناسب
- ۴) منظور از سیاست های جمعیتی چیست ؟
- ۵) اقتصاد امروز ما نتیجه چیست ؟

پویش علمی
ماندگار البرز

و من الله التوفيق

در ارزشیابی پایانی سال (نهایی)، از تصاویر و زیرنویس آنها، بخوانیم و بدانیم، بخوانیم و پاسخ دهیم، ببینیم و بدانیم و آمار و ارقام، امتحان به عمل نمی آید

پویش علمی
ماندگار البرز

